

πρεπούς κλίνης, τῇ δὲ 13 ἀπριλίου ἐτελέσθη ἡ κηδεία· μετὰ ἓνα μῆνα ἔγεινεν ὁ ἐπίσημος ἐνταφιασμός.

Ὁ βασιλεὺς οὗτος, ὅστις τόσον ἡγάπα τὸ θέατρον, ἐντὸς τοῦ θεάτρου εἶχεν ἀνακηρυχθῆ καὶ ἐφρονεῖτο πάλιν ἐντὸς τοῦ θεάτρου.

***

Ὁ Ἀγκαστρεμ κατεδικάσθη τῇ 17 ἀπριλίου εἰς ἐπανειλημμένην μαστιγῶσιν, εἰς ἀποκοπὴν τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας εἰς ἀποκοπὴν τῆς κεφαλῆς. Μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του ὠρίσθη τὰ μὲν ἐντόσθια νὰ ἐξαχθῶσιν ἐκ τοῦ σώματος, αὐτὸ δὲ τὸ σῶμα νὰ κοπῆ εἰς τέσσαρα μέρη. Ἡ φοβερά ἀπόφασις ἐξετελέσθη κατὰ γράμμα· ἡ μόνη χάρις, ἡ ὅποια τῷ ἔγεινεν, εἶνε ὅτι ἡ κεφαλὴ του συναπεκόπη μετὰ τῆς χειρὸς. Ἐβῆς δὲ μετὰ τὴν ἀποκοπὴν ἐτέθη ἡ κεφαλὴ ἐπὶ ὑψηλοῦ πασσάλου μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν *δολοφόνος τοῦ βασιλέως*, κάτωθεν δὲ ἐκαρφώθη ἡ δεξιὰ χεῖρ. Τὰ ἐντόσθια ἐρρίφθησαν ἐντὸς λάκκου, τὰ δὲ τέσσαρα μέρη τοῦ κοπέντος σώματος προσεπάγησαν εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ἱερῶματος.

Οἱ ἄλλοι συνωμῶται ταχέως ἠσύχασαν. Τὸ συμβούλιον τῆς Ἀντιβασιλείας, δίδον εὐρυτάτην ἐκτέλεσιν εἰς τὰ περὶ ἐπιεικείας τελευταῖα παραγγέλματα τοῦ ἐτοιμοθανάτου βασιλέως, ἔδειξε πρὸς αὐτοὺς ἀπίστευτον πρόσθητα, ἐξ ἧς ἐγεννήθησαν παράξεναι ἀληθῶς ὑποθέσεις.

Ὁ λαὸς ὁ ἀγαπῶν τὸν βασιλέα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὴν τόσῃ ἐπιεικείαν μάλιστα πρὸς τοὺς μετασχόντας τῆς δολοφονίας κόμητας τοῦ Χόρν καὶ τοῦ Ρέββιγγ. Διότι ὁ Χόρν ἦτο ὁ ὅποιος κατὰ τὸν χορὸν ἔθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Γουσταύου καὶ ἔκαμεν ὥστε νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ ὁ Ἀγκαστρεμ, ὁ δὲ Ρέββιγγ εἶδεν τὸν βραχίονα εἰς τὸν Ἀγκαστρεμ, καθ' ἣν στιγμήν οὗτος ἐτέλεσε τὸ κακούργημα. Ἀμφότεροι δὲ ἐξωρίσθησαν μόνον ἐκ τοῦ βασιλείου.

Ὁ στρατηγὸς Πέρκλιν περιωρίσθη ἐντὸς φρουρίου, ὁ δὲ Λίλλιερχον, εἰς ὃν πολὺ ἐλογίσθη τὸ πλεονέκτημα τῆς σταλείσης ἐπιστολῆς, ἠδυνήθη ἡσύχως νὰ διαγάγῃ τὸν βίον καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τοῦ πλοῦτου, τὸν ὅποιον ὤφειλεν εἰς τὸν εὐεργετικὸν βασιλέα.

Σ.

Ρανὶς μελάνης δύναται νὰ συνταράξῃ κόσμον ὀλόκληρον.

Ὁ πικρὸς ἀστεϊσμός εἶνε δηλητήριον τῆς φιλίας.

Καθὼς τὸν ἥλιον ἐπισκοτιζοῦσι τὰ νέφη, οὕτω τὸν λογισμὸν τὰ πάθη.

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ

Ὁ φίλος ἐβάδιζε πλησίον μου ἔχων τὰ βλέμματα ἐστηριγμένα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, σιωπηλός, περίσκεπτος· σημεῖον ὅτι διωγάνιζεν ἐναντίον μου μακρὰν τινα αἰσθηματικὴν ἀνακοίνωσιν, ἐξ ἐκείνων ἃς εἶχον ἤδη τοσάκις ὑποστῆ· εἶμαι δι' αὐτὸν τὸ λευκωμα, ἐν ᾧ συνειθίζει νὰ τηρῇ τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἐντυπώσεις του, τὰς χαράς καὶ τὰς θλίψεις του, μίαν πτερωτὴν παραδοξολογίαν, ἐν ἀτάκτως συνυφασμένον διήγημα, ἐν ποίημα χωρὶς μέτρων καὶ ὁμοιοκαταληξιών. Καὶ ὅταν πολλάκις τῷ λέγω «μὰ γιὰτί δὲν τὰ γράφεις αὐτὰ;» μου ἀπαντᾷ σοβαρῶς:

— Τὸ δύσκολον εἶνε εἰς ἡμᾶς ἐδῶ ὄχι πῶς νὰ γράφῃ κανεὶς, ἀλλὰ πῶς νὰ μὴ γράφῃ.

Ἐξηκολούθει ἡ ἄσκησις ἡμῶν περιπλάνησις, ὅτε τὸν βλέπω αἴφνης κύπτοντα ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου καὶ λαμβανοντα ἐκείθεν κατὰ τι ἐν διφραγκον.

— Ἐκαμες τὴν τύχην σου, τῷ λέγω μειδιών.

Ἄλλ' ἐκεῖνος, δίχως ν' ἀπαντήσῃ, ἵσταται ἀκίνητος παρατηρῶν μετὰ τόσης τρυφερότητος ἐπὶ τῆς παλάμης του τὸ εὐρημα, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα· μόνον ὁ Πετράρχης ἠδύνατο τοιοῦτοτρόπως νὰ προσβλέψῃ τὸ χειρόκτιον τῆς Λαύρας, ὅταν ἡ τύχη τὸ ἐρριπτε πρὸ τῆς ὁδοῦ του· ἡ τόση δὲ ποιητικότης τοῦ φίλου μου ἐκινδύνευε καὶ πρὸ τῶν ὀμμάτων μου νὰ μετατραπῆ εἰς ἀκοιφῆν κωμικότητα. Ἦδυνάμην νὰ δικαιώσω τὴν συγκίνησιν του, ἀποδίδων αὐτὴν εἰς πραγματικώτερα αἴτια· ἀλλ' ἐγίνωσκον ὅτι κατὰ πάσαν ὥραν τοῦ ἔτους ἐντὸς τῶν θυλακίων του ἔθαλλεν ἕαρ ἀείποτε... ἄργυροῦν.

Ὁ φίλος μου ἀνακύψας ἐνόησε τὰς σκέψεις μου, καὶ μετὰ τὴν συνήθη αὐτῷ συνοφρῶσιν, ἐν ἣ ἐκδηλοῦται τὸ μελαγχολικὸς ρεμβῶδες τῆς φύσεώς του, καὶ μετὰ τὴν ἡσυχον φωνὴν του, ἐν ἣ ἀποτυπῶται ἡ ἠρεμία τοῦ χαρακτήρος του, μού εἶπε: «Νὰ ἤξευρες, καυμένε, τί μού ἐνθυμίζει αὐτὸ τὸ διφραγκον, τί μού ἔφερεν ἔτσι ἐξάφνου μπροστά μου, πῶς με ἐτράβηξε δώδεκα χρόνους ὀπίσω, τί καλοκαίρι μού παρούσιασε μέσα εἰς αὐτὸν τὸν χειμῶνα, δὲ θὰ με ἔγελοῦσες ἴσως; Σημείωσε ὅτι αὐτὸ εἶνε τὸ δεύτερον πρᾶγμα ποῦ εὗρισκω, καὶ μού ἐνθυμίζει τὸρα τὸ πρῶτον μου εὐρημα... ἀλλὰ στάσου πρῶτον νὰ τὸ ἀποδώσω καὶ αὐτὸ εἰς ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὅποιον, ἂν δὲν ἀνήκῃ, ἀλλ' εἶνε δικαίον νὰ ἀνήκῃ». Καὶ λέγων ἀπέθηκε τὸ διφραγκον ἐπὶ τῆς ἠνεφεγμένης χειρὸς πυφλῆς γρατίας, ἐπαίτους ἐν ἄκρῃ τινὶ τῆς ὁδοῦ, ἐξ ἧς διηρχόμεθα τότε.

— Δὲν ἤμουν περιστότερον, ἐξηκολούθησε μετ' ὀλίγον, ἀπὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν παιδί· ἀκόμη δὲν εἶχα ἐβγεῖ ἐξω ἀπὸ τὴν πατρίδα μου, δὲν

ἤξερα τί θὰ ἦ πῆ ταξείδι· ἡ μόνη θάλασσα, μέ τὴν ὁποίαν ἄφοβα εἶχα νὰ κάμω, ἦταν ἐκείνη ποῦ ἐτριγύριζε τὸ ἀκρογῶλι μας· κάθε ἡμέρα σχεδὸν εὐρισκόμουν μὲ μία βάρκα μέσα εἰς αὐτή, καὶ ἐπήγαινα μαζί μὲ ἄλλα παιδιὰ ἐπάνω εἰς ἕνα μεγάλο μεγάλο καΐκι, παληό, χωρὶς κατάρτια, θλιβερό σὰν μνήμα, ἀραγμένο ἀπὸ χρόνια ὡς δέκα λεπτὰ μακρὰν. Ἦταν αὐτὸ τὸ μόνον ταξείδι ποῦ εἶχα ἐπιχειρήσει ὡς τότε· καὶ ὅμως ὅταν ἤκουα νὰ γίνεται λόγος εἰς τὸ σπίτι δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ὑποφέρουν πολὺ ἀπὸ τὴν ναυτίαν εἰς τὰ ταξείδια, ἐγὼ ἀπαντοῦσα ὑπερφάνως, ὡς νὰ εἶχα περάσει τὸν ὠκεανόν· «Ἐμὲ ποτὲ δὲ μὲ πιάνει ἡ θάλασσα!» Καὶ ὅμως τὸ γλυκύτερον ἀπὸ τὰ ὄνειρά μου ἦτο νὰ ταξιδεύσω. Ὅταν κάθε Σεπτέμβριον ἐσυνοδευαμεν ὅλη ἡ οἰκογένεια ἐπάνω εἰς τὸ ἀτμῶπιλον τὸν μεγαλύτερον ἀδελφόν μου, ποῦ ἔφευγε διὰ τὰς Ἀθήνας, ἐγύριζα εἰς τὴν πόλιν γεμάτος ἀπὸ ἀνεκφραστον μελαγχολίαν ἢ θέα τοῦ πλοίου, ὅπως ἦτον ὑψηλὸ καὶ πλατὺ, ὁ καπνὸς τοῦ φουγῆρου του, οἱ κρότοι ποῦ ἔβγαίναν ἀπὸ τὰ βᾶθη του, ὁ θόρυβος ποῦ ἔκαμναν σιμὰ του βαρκαρίδες καὶ ναῦται, ὁ φόβος ποῦ ἔπιανε τοὺς ἐπιβάτας, ἡ θάλασσα ποῦ ἔφριζεν ὡσάν θυμωμένη τριγύρω του, μ' ἐξίππαζαν καὶ μ' ἐγοήτευαν ὁ ἀδελφός μου ἔφευγε διὰ τὰς Ἀθήνας, δηλαδὴ διὰ τὸν παράδεισον, ὅστις ἤρχιζεν ἀφ' οὗτου ἔβανε τὸ πόδι του εἰς τὸ βαπόρι. Πῶς ἐζήλευα τοὺς μικροὺς συντρόφους μου, τοὺς ὁποίους τὸ καλοκαῖρι ἔπερναν μαζί τῶν οἱ γονεῖς εἰς τὰ ταξείδια. Διὰ τοῦτο ἐπέταξα ἀπὸ τὴν χαρὰν μου καὶ δὲν ἐτόλμησα νὰ τὸ πιστεύσω ἀμέσως, ὅταν ἔμαθα ὅτι ὁ θεὸς μου θὰ μὲ πάρῃ μαζί του εἰς ἕν ὠραῖον ταξιδεῖδι ποῦ ἐπρόκειτο νὰ κάμῃ ἕως τὴν Κεφαλληνίαν διὰ νὰ ἴδωμεν ἕνα ἄγνωστον συγγενή μας.

Τὸ ταξείδι μας ἐπραγματοποιήθη· μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶχα πυρετόν, τὸν πυρετὸν τῆς προσδοκίας· ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης μού ἐφάνη ὅτι ἐμβῆκα εἰς νέαν περίοδον βίου· μού ἐφάνη ὅτι ἔρχισα νὰ μεγαλῶνῶ ἐγὼ πρὸ τοῦ νὰ μεγαλώσω τὰ χρόνια μου. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται τώρα νὰ σοῦ περιγράψω τὰς πρώτας ὁδοπορικὰς συγκινήσεις μου, καὶ τὴν ζωὴν μου μέσα εἰς τὰ χαριτωμένα ἐκείνα χωριά τῆς Λειβαθοῦ, ὅπου ἐπέρασα δύο μῆνας, γεμάτους καλωσύνη, δροσιά, πρασιναδά, σὰν καναρίνι μέσα εἰς τὰ χέρια τῆς ὠραιότερας καὶ περιποιητικωτέρας κόρης. Οἱ δύο ἐκείνοι μῆνες ἀνάμεσα εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀπλότητα μὲ ἔκαμαν νὰ αἰσθανθῶ καὶ νὰ γνωρίσω περισσότερα ἀφ' ὅσα εἰς ὀλόκληρα ἔτη θὰ μ' ἐμάθαιναν τὰ σχολεῖα καὶ τὰ βιβλία μας. Αἰώνια θὰ ἐνθυμοῦμαι ταῖς σκιεραῖς καὶ μεγάλαις ἐλιαῖς, ἕκατὰ χρονῶν ποῦ ἦσαν, τοὺς περιπάτους ποῦ ἐχύνονταν εἰς αὐτοὺς κάθε δειλινὸν ἢ εὐωδίας τῶν

γλασεμιῶν ἀπὸ τὰ περιβόλια, καὶ τοὺς ἐστόλιζαν τὰ κορίτσια, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν ἀφέλειαν τῆς ἐξοχῆς ἀντάμωναν τὴν ἀρχοντίαν τῆς πόλεως· καὶ ἐκείνα πάλιν τὰ περιεργα καὶ ζωηρὰ πανηγύρια τῶν δὲν θὰ τὰ ξεχάσω οὔτε ἐκείνας τὰς θαλασσινὰς ιστορίας, γεμάτας ἀπὸ συμβᾶντα καὶ κινδύνους, τὰς ὁποίας ἤκουα κάθε βράδῳ ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν ἢ γύρω εἰς τὸ τραπέζι μετὰ τὴν πρέφαν, καὶ διηγούνται οἱ γέροντες ναυτικοί, παλαιοὶ καπετάνιοι, ἀπόμαχοι τῆς θαλάσσης, ἐν ᾧ ἡ σελήνη μᾶς ἐφώτιζε πλέον γλυκεῖα, σὰν νὰ ἦταν σὲ κορίτσα, μὲς ἀπὸ τοὺς κλάδους τῶν δένδρων καὶ ἀναβεν ἡ φαντασία μου καὶ ἔτρεχεν εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου καὶ τὰ κύματα τῆς Ἀζοικῆς μὲ τὰς διηγήσεις τῶν.

Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἔφευγαν αἱ ἡμέραι, τὸ καλοκαῖρι εὐρίσκετο εἰς τὴν δύσιν του, καὶ ὁ Σεπτέμβριος ἐσυμμαζεύε τοὺς μικροὺς μαθητὰς ἀπὸ τὰς θερινὰς ἀναπαύσεις εἰς τὰ σχολεῖα τῶν. Ἐπρεπε καὶ ἐγὼ νὰ φύγω διὰ τὴν πατρίδα· ὁ πατέρας ἔγραφεν ἐπανειλημμένως εἰς τὸν θεὸν μου νὰ μὴ ἀναβάλλῃ τὴν ἀναχώρησίν μου. Ἄλλ' ὁ θεὸς μου ἦτο ἠναγκασμένος ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀκόμη νὰ μένῃ ἐκεῖ· μὲ ποῖον νὰ μὲ στείλῃ; ἡ συγκοινωνία μετὰ τὴν Κεφαλληνίαν καὶ τῆς πατρίδος μας δὲν ἦτο τόσοσιν πυκνή, ὥστε νὰ εὕρῃ εὐκολὰ ἕνα γνωρίμον εἰς τὸν ὁποῖον νὰ μ' ἐμπιστευθῇ· καὶ ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ νὰ εὐρίσκωμαι εἰς τὸ σπίτι. Ὁ μόνος τρόπος, ὅστις ὑπελείπετο, ἦτο νὰ μὲ στείλῃ μοναχόν. Καὶ λοιπὸν ἐν δειλινόν, ἐν ᾧ ἐγύριζαμεν ἀπὸ μίαν μακρὰν, ἀλλὰ ὠραῖαν ἐκδρομὴν, μού ἀναγγέλλει ὁ θεὸς μου ὅτι αὐρίον τὸ πρωτὸ θὰ ἀνεχώρουν μόνος.

— Μὴ σὲ μέλει, παιδί μου· ἐγὼ θὰ σοῦ βγάλω τὸ εἰσιτήριο· πρώτη θέσι μάλιστα· θὰ εἶσαι μέσα εἰς τὸν καλλίτερον κόσμον· θὰ σὲ ὀδηγήσω ἐπάνω εἰς τὸ βαπόρι καὶ θὰ σὲ συστήσω εἰς τὸν καμαρωτόν. Ὁ πατέρας θὰ ἔρθῃ νὰ σὲ πάρῃ ἀπὸ τὸ βαπόρι. Δὲν εἶσαι πλὴν μικρός· πρέπει νὰ μάθῃς ἀπὸ τώρα νὰ ταξιδεύῃς.

Ἐνόμιζα ὅτι κανεὶς δὲν θὰ εἶχε τόσοσιν σκληρότητα νὰ διακόψῃ τὸ εἰδυλλίον μου. Εἶχα πιστεύσει μὲ τὴν παιδικὴν μου ἀπλότητα ὅτι, ἀφοῦ τόσοσιν καλὰ μ' ἐδέχθη ἐκεῖνος ὁ τόπος, καὶ τόσοσιν ἐγὼ τὸν ἠγάπησα, τοῦ λοιποῦ θὰ ἀνήκωμεν ἀμοιβαίως ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον. Εἰς ἄλλην περίστασιν τὸ ἄκουσμα τῆς ἀναχωρήσεως θὰ ἦτο ἀφορμὴ δακρύων καὶ ἀπελπισίας. Ἀλλὰ τότε ὕστερον ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ μου, συγκατένευσα χωρὶς νὰ εἶπω τίποτε. Ἦ σκέψις ὅτι θὰ ἀνεχώρουν μόνος, ἢ ὑπερήφανος συναίσθησις ὅτι θὰ κατώρθωνα κάτι τι, ὡς νὰ ἦμουν μέγας Κύριος, τὴν ἔκαμε γλυκεῖα γλυκεῖα, σχεδὸν εὐχαρίστησι, τὴ θλιψί μου. Naί! θὰ ἄφινα ὑγείαν εἰς τοὺς ὠραίους τόπους ὅπου χωρὶς νὰ θέλω εἶχα

ορείς ὄλαις ταις ἑμορφιαῖς τῆς φύσεως καὶ τὰς ὡραίας γεροντικὰς ἱστορίας, ἀλλ' ὅταν ἐγύριζα εἰς τὴν πατρίδα, θὰ εἶχα τόσα νὰ γυροῦμαι εἰς τοὺς φίλους μου, καὶ ἐκεῖνοι θὰ μὲ πῶν καὶ θὰ προσέχουν καὶ θὰ τὰ χάνουν, μάλιστα ὅταν φθάνω εἰς τὸ μέγαλον ἐκεῖνο κλειδίον τῶν διηγήσεών μου, εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ἀπὸ τὸ θαυμαστὸν ταξεῖδι. Σημείωσε δὲ ἐπ' αὐτῶν τότε φοβερὰ ἀπὸ τὴν μεγαλομανίαν τῶν παιδιῶν ποτὲ δὲν ἐπικραίνομην τόσον ὅσον ἄλλοτε ἤκουον νὰ μὲ φωνάζουν «ὁ μικρὸς». Καὶ γίνεται ὅτι ἡ φύσις, ὡς τιμωρίαν διὰ τὸ ἀνόητον ἐκεῖνο πάθος μας, μᾶς ἐπιφυλάττει, ὅταν γινώσκωμεθα μεγάλοι, νὰ λαχταρῶμεν τὸν θησαυρὸν τῆς παιδικῆς ἡλικίας, χωρὶς νὰ δυνάμεθα πλέον τὸν ἐπ' αὐτῶν ἄνθρωπον.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν πρῶτῃ πρῶτῃ μὲν ἔφερον ὁ κύριος μου εἰς τὸ βαπόρι, καὶ μὲ ὠδήγησεν εἰς τὴν κέβλα μου, ἀφ' οὗ μ' ἐσύστησεν εἰς τὰς φροντίδας τοῦ καμαρώτου. Ἀλλὰ μόλις μ' ἐφίλησε, καὶ ἐμῆκεν εἰς τὴν βάρκα του, καὶ τὸ βαπόρι καλεῖται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, ἤρχισα νὰ κινῶμαι ἄνω καὶ κάτω, ἐξετάζω τὰ πάντα, καὶ νὰ ἐπιδεικνύω μέσα εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἐπιβατῶν ποῦ ἐπεριπατοῦσαν εἰς τὸ κατὰστρωμα τὸ σπιθαμιαῖον ἀνάστημά μου μὲ ἀνδρικήν σοβαρότητα. Ἄλλοτε ἔμενα καμμένος εἰς τὸν καναπὲν τῆς πρώτης θέσεως, ἄλλοτε ἐστεκόμουν ἄνω νὰ ἤμην βαθεῖα συλλογιζόμενος, πότε ἐπεριπατοῦσα εἰς τὸ κατὰστρωμα, καὶ πότε ἐλησμονοῦσα τὸν ἑαυτὸν μου μὲ τοὺς ἐπιβατὰς μου. Ἡ πρῶτα ἦταν καθαρωτάτη, ὁ κύριος δὲ ὀλόχρυσος ἐχύνετο ἐπάνω εἰς τὰ κύματα, καὶ ἐφώτιζε τὴν ἀνθηροτάτην σειρὰν τῶν βουνῶν τῆς Κεφαλληνίας. Οἱ ἐπιβατὰι ἀπολαύουσι τὸν ἄριστον καιρὸν, θορυβοῦσι, περιπατοῦν, συνδιαλέγονται, γελοῦν, καπνίζουσι. Ἄλλ' ἐξ ὧν τὴν παιδικὴν προσοχὴν μου ἐν ζεῦγος προσελκίει: ἕνας ἡλικίως ἀξιοπρεπέστατος Κύριος μὲ λευκὰ γένεια, ἑσπεριτικὰ φορέματα καὶ ἐπιβλητικὸς τρόπος, ἀθηταὶ πλησίον εἰς μίαν κόρην, ἧτις μόλις θὰ εἶνε ἐκαεὶξ ἐτῶν, κόρη του ἴσως, λιγερὴ καὶ ὀλόδροση, μὲ ἀγάλματος ἀνάστημα, καὶ δύο μάγουλα χνουδωτά καὶ χρωματισμένα ἄνω ῥοδάκινα καὶ ὀφθαλμοὺς σκιεροὺς ὁμοῦ καὶ λάμποντας, ὡς ἡ ὥρα τῆς δύσεως. Φαίνονται ὡς νὰ μὴ ἐννοοῦν τί γίνονται τριγύρω τους, καὶ εἶνε συμμαζεμένοι ὁ ἕνας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ ἄλλου. Δὲν ἀσπυροῦν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὰ βλέμματά των, πότε ἡσύχως συνομιλοῦν, καὶ πότε μαζὶ παρατηροῦν τὰς σελίδας ἑνὸς εἰκονογραφημένου βιβλίου. Δὲν ἤξεύρω γιατί δὲν ἤμποροῦσα, ἀφ' οὗ τοὺς ἐκύταξα μία φορά, νὰ γυρίσω ἄλλοῦ τὰ μάτια μου· μοῦ ἐφαίνοντο ἄνω δύο μεγάλας θαυμασταῖς ζωγραφικαί, ὁ σεβαστὸς γέρον μὲ τὴν λευκὴν γενειάδα καὶ ἡ ὡραία νέα μετὰ ξανθὰ μαλλιά, τὰ ὁποῖα, καθὼς ἐσυνειθίζετο τότε, ἔφεταν εἰς δύο μακρὰς πλε-

ξίδας ἐπάνω εἰς τὴν πλάτην, ποῦ θὰ μοῦ ἐνθῆμιζαν τότε τοὺς στίχους ἐκεῖνους:

Εἰς τοὺς ἀγγέλους τὰ περὰ ἐχάρισε στολὴν
Κε' εἰς τὰς γυναῖκας ὁ θεὸς ἐδώρησε τὴν κόμην.

Τὸ ἀπόγευμα ἐβγήκαν ἀπὸ τὰ καμαράκια των, ὅπου τὸ μεσημέρι εἶχαν ἀποσυρθῆ, καὶ ἐκάθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἀντικρῦ των καὶ ἐγὼ παρηκολούθουν προσεκτικώτατα ὅλα τὰ καμώματά των, γεμᾶτα ἀπὸ σεβασμὸν καὶ ἀπὸ στοργήν, καὶ μέσα εἰς ἐκείνην τὴν προσήλωσιν ἐν μόνον παράπονον ἐκρυπτετο: ἡ ὡραία κόρη, ἡ μεγάλη ἐκείνη κυρία, δὲν κατεδέχθη οὔτε μίαν φοράν νὰ γυρίσῃ πρὸς ἐμὲ τὰ βλέμματά της· τοῦτο μ' ἐλυποῦσε κατὰκαρδὰ· εἶχα τὴν ἀπαίτησιν νὰ μὴ μὲ βλέπουν πλέον ἄν παιδί, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐταξεδεῦα μονάχος μου· καὶ ἀφ' οὗ ἐγὼ εἶχα τόσον λησμονηθῆ ἐνώπιόν της, διατί καὶ ἐκείνη νὰ μὴ προσέξῃ ὀλίγον εἰς ἐμέ;

Μετ' ὀλίγον ἐσηκώθησαν διὰ τὸ ἀναβοῦν εἰς τὸ κατὰστρωμα· ὁ κύριος λαμβάνει τὸ ἐπανωφόρι του ἀπὸ ἐν καθίσμα, ὅπου τὸ εἶχε ῥίψει. Ἀφ' οὗ ἔμεινα μόνος κάτω, ἔκρινα καλὸν ν' ἀναβῶ καὶ ἐγὼ· ἀλλ' ἐν ᾧ ἐπεροῦσα τὴν αἴθουσαν, διακρίνω σιμὰ εἰς τὸ καθίσμα ποῦ εἶχεν ὁ γέρον τὸ ἔνδυμά του, κάτι τι ποῦ ἔλαμπε· τὸ πέρνω, καὶ παρατηρῶ ὅτι εἶνε χρηματοφυλάκιον ἀπὸ ῥωσικὸν δέγμα μὲ ἀργυρὰ θηλυκώματα· ἡμιανοιγμένον, παρουσιάζει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μου παχεῖαν δέσμη ἀπὸ χαρτονομίσματα· βέβαια θὰ εἶνε ἰδικὰ τους· τὸ κλείω ἀσφαλῶς, καὶ τρέχω εἰς τὸ κατὰστρωμα:

— Κύριε, κύριε!

Ὁ κύριος στρέφεται πρὸς ἐμὲ βρῦς βρῦς, καὶ ἐκείνη μὲ παρατηρεῖ ἐκπεληγμένη ὡς νὰ μ' ἐβλεπε τότε πρῶτον.

— Δικό σας εἶνε, μοῦ φαίνεται, αὐτό;

— Ἄ! τὸ πορτοφόλι μου! ἀνακράζει ὁ Κύριος, ἀπλώνων μὲ ὀρμὴν τὸ χέρι πρὸς αὐτό.

— Σὰς εἶχε πέσει κάτου εἰς τὴν αἴθουσαν, προσθέτω, καὶ ἀπομακρύνουμαι ἀξιοπρεπῶς, ἀφ' οὗ εὐσεβάστως ἐχαιρέτισα, καὶ τὴν εἶδα νὰ στρέψῃ πρὸς ἐμὲ μὲ φιλικώτατον χαμόγελον, μὲ βλέμμα ὄλον εὐγνωμοσύνη, καὶ τὴν ἤκουα νὰ λέγῃ:

— Γιὰ φαντάσου, πατέρα, νὰ ἔφεταν εἰς ἄλλα χέρια... καὶ εἶνε σχεδὸν ὅλη ἡ περιουσία μας μέσα...

Τὰ λόγια της μ' ἐξέπληξαν· ἔτρεχαν κίνδυνον τὰ χρήματά των «ἂν ἔφεταν εἰς ἄλλα χέρια!» Δὲν ἤμποροῦσα νὰ καταλάβω τότε ὅτι ὑπῆρχαν ἄνθρωποι οἵτινες θὰ ἐπρότιμων νὰ κερδίσουν τὸ χρηματοφυλάκιον, καὶ νὰ χάσουν καὶ τὸ βλέμμα καὶ τὸ χαμόγελον μιᾶς κόρης, ὡς ἐκείνη. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἤμουν τόσον ὑπερήφανος ὅσον τότε διὰ τὴν μικρὰν ὑπηρεσίαν τὴν ὁποῖαν ἀπέδωκα. Κε' ἐχρεωστοῦσα χάριν εἰς τὸ ταξεῖδι μου, ταξεῖδι

μεγάλου κυρίου. Μόλις εὑρέθην μόνος καὶ ἐλεύθερος, ἰδοὺ πῶς ἔγεινα ἀμέσως ὠφέλιμος εἰς τοὺς ὁμοίους μου. Καὶ τὸ γλυκύτερον, ὕστερον ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἀφοῦ ἔπαυσα, κατὰ τὴν ἰδέαν μου, νὰ εἶμαι παιδί δι' αὐτούς, ἔπαυσε καὶ ἐκείνη νὰ εἶνε δι' ἐμέ ἡ ἀκατάδεκτος μεγάλη κυρία, ποῦ τόσον μ' ἐπύκραινε. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὰ μάτια της ἔσταματοῦσαν ἐπάνω μου ὡς νὰ εἶμεθα παλαιοὶ φίλοι. Μίαν φορὰν μ' ἐπροσκάλεσε σιμά της, μ' ἐρώτησε πολλά πολλά, καὶ ἦτον ὅλη προσογὴ καὶ χαμόγελον. Καὶ ὅταν ἐτελειώσε τὸ ταξεῖδί μου, — τὸ ἰδικόν των ἐξακολουθοῦσε ἀκόμη, — καὶ ἦμουν ἔτοιμος νὰ ἔμβω εἰς βάρκα, μὴ ἔσφιγξε τὸ χέρι μέσα εἰς τὸ ἐλαφρὸ καὶ ἀπαλὸ χεράκι της· τὸ χέρι ἐκεῖνο εἶδε τὴν εὐτυχίαν εἰς μικροὺς καὶ μεγάλους, καὶ ὅταν ἀκόμα τὴν ἐχρεωστοῦσαν εἰς ἓν πορτοφόλι.

Ἄλλοι κρατοῦν φυλαγμένας εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας των τὰς παλαιὰς γνωριμίας, ὡς ἄνθη ξηρὰ εἰς τὰ βάθη τοῦ συρταρίου των, μὲ τὰ ὅποια εἶχαν στολίσαι ἄλλοτε τὰ στήθη, τὰ μαλλιά των, τὰ εἶχαν κρατῆσαι εἰς τὰ χεράκια των, καὶ ἐχόρητασαν τὴ μυρωδιὰ τους. Ἄλλ' ἡ κόρη ἐκείνη, τὴν ὅποιαν οὐδέποτε πλέον εἶδα, μένει εἰς τὴν ἐνθύμησίν μου ὡς διαμάντι, τὸ ὅποιον εἶχα ἀντικρύσει ὀπίσω ἀπὸ τὰ κρύσταλλα ἐνὸς χρυσοπωλείου, καὶ δὲν ἤμποροῦσα οὔτε νὰ τὸ ἐγγίσω, οὔτε νὰ τὸ ἀγοράσω. Τὸ δίφραγκον ποῦ εὑρέθη ἐμπρὸς μου μὴ ἐνθύμισεν ἕξαρνα ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορίαν, καὶ ὅταν ἐσύ ἐνόμιζες ὅτι κυττάζω τὸ εὔρημα, ἐγὼ ἔβλεπα τὸ διαμάντι ποῦ ἀκτινοβολοῦσε...

— Ἴσως προσέθηκα. Ἄλλὰ τὸ δίφραγκον αὐτό, ὅταν τὸ ἐδίδες εἰς τὴν πτωχὴν ἐκείνην, δὲν ἤξιζεν ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ πορτοφόλι, ὅταν τὸ ἀπέδιδες εἰς τὸν κύριόν του. Ἴσως μάλιστα βαρύνουσι περισσότερον ἀπὸ τὴν εὐγνωμοσύνην μιᾶς ὠραίας αἰ εὐλογίαι μιᾶς δυστυχισμένης.

Π.

ΠΩΣ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ

Ὁ ἀτμός, ὁ ἠλεκτρισμός, καὶ, ἐν συντόμῳ, πάντα τὰ μέσα δι' ὧν ἐπιταχίνεται ἡ συγκοινωνία εἰσῆγαγον εἰς τὰς συναλλαγὰς καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις των λαῶν βαθεῖας τροποποιήσεις, περὶ των ὁποίων δὲν ἔχομεν ἀρκούντως σοβαρὰν ἰδέαν.

Ἐν Γαλλίᾳ π. χ. διὰ τὴν ἐμπορικὴν ἀλληλογραφίαν ὑπάρχουσιν ἀκόμη ἐν χρήσει οἱ ἀτελεύτητοι τύποι. Ἡ συνήθεια των ἐπιστολικῶν δελταρίων μᾶς ἐβελτίωσε κατὰ τι, καὶ ἀρχίζομεν νὰ καταργῶμεν τὰς σχοινοτενεῖς καὶ ἀνωφελεῖς ἐκείνας φιλοφρονήσεις, αἵτινες ἐν τῇ ἐργασίᾳ εἶνε ἀπώλεια χρόνου. «Ὁ χρόνος εἶνε χρῆ-

μα» εἶνε τὸ σύμβολον των Ἀμερικανῶν ὡς καὶ των Ἀγγλων. Ὁ Ἀμερικανὸς ὑπηρετεῖται ἤδη ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ του ὑπὸ στενογράφου. Τὴν πρῶταν, ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ ταχυδρομείου, ἀναγίνει τὰς ἐπιστολάς ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ στενογράφου του, πλησίον τοῦ ὁποίου εἶνε τεθειμένη γραφικὴ μηχανή, καὶ ἐν τῷ ἅμα τῷ ὑπαγορεύει τὴν ἀπάντησιν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου διπλῶς ὠφελεῖται ἐν πρώτοις οἰκονομεῖ πολὺτιμον χρόνον τὸν ὁποῖον ἀμέσως μετ' ὀλίγον ἀφιερῶ χρονομώτερον εἰς τὰς ὑποθέσεις του, καὶ δευτέρον ἐξοικονομῶ τὰς ἀποδίδονται πιστότερον, ἢ ὅσον ἐδηρμῆνευε ταύτας τακτικὸς γραμματεὺς.

Καὶ ὄχι μόνον οἱ μεγάλοι βιομήχανοι, οἱ διευθυνταὶ σπουδαίων ἐργοστασίων, προσφεύγουσιν ἐν τὴν συνδρομὴν τῆς στενογραφίας, ἀλλὰ καὶ μικροὶ κρέμφοροι, πωληταὶ πορσελάνης, ὑάλων, σπόγγων, κ. λ., ἔχουσι τὸν ἰδιαίτερον αὐτῶν στενογράφον. Μόλις οὗτος σημειώσῃ τὸ νόημα τοῦ πάτρωνός του, τοποθετεῖται πρὸ τῆς γραφικῆς μηχανῆς, ἐκεῖ δ' ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ χεῖρ ἄνωγραφόν του, θέτει τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς συσκευῆς, καὶ ἡ ἀλληλογραφία ἐτελειώσεν. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον ὁ πάτρων, ἐὰν εἶνε πολυάσχολος, κάθηται πρὸ τοῦ γραφείου του, ἐπὶ τοῦ ἀναλογίου τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσιν ἐφηρμοσμένα διὰ τηλεφωνικαὶ συσκευαί· αἱ συσκευαὶ αὗται δὲν κινεῖται ἀπωτέρω πρὸς τὸ βάθος τοῦ δωματίου, διότι ἔπρεπε τότε, διὰ νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτάς, νὰ κάμῃ τρία ἢ τέσσαρα βήματα, καὶ ἄλλα τόσα διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ, εἰς ἢ ὀκτώ βημάτων ἐν συνολῷ ἀνωφελῆ ἀπώλειαν.

Ἡμέραν τινὰ, ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ἐπορευθὴν πρὸς ἐπίσκεψιν ἐνὸς ἐμπορικοῦ πράκτορος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἤμην συστημένος. Ὁ πρᾶκτωρ οὗτος κατοικεῖ εἰς τὸ ἕνατον πάτωμα. Ἄλλ' ὑπῆρχον ἐν τῇ οἰκίᾳ τρεῖς ἀνελευστῆρες ἐν συνεχείᾳ κινήσεις. Ὁ πρᾶκτωρ τηλεφωνικῶς ἐκοινῶνε μετὰ τοῦ τηλεγραφικοῦ γραφείου, δι' οὗ εὐρίσκειτο εἰς ἀνταπόκρισιν μεθ' ὅλου τοῦ κόσμου. Ἐν Εὐρώπῃ, ἐξαίρεσει προνομιούχων τινῶν, οὐδαμῶς εἶνε δυνατὸν διὰ τηλεφῶνον νὰ διατάσῃ τις τηλεγραφικὸν γραφεῖον, ὅπως ἀποστείλῃ ἐν τηλεγράφῳ. Ἡμεῖς δὲν γινώσκομεν ἔτι νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ τηλεφῶνον, ἢ μᾶλλον δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται ἀκόμη νὰ τὸ μεταχειρισθῶμεν, ὡς θ' ἀπῆταν αἰ ἀνάγκαι.

Παρ' ἡμῖν, ὅταν τις ἔχῃ ἀνάγκην νὰ δώσῃ παραγγελίαν τινὰ, πρέπει νὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς τὸν παραγγελιοδόχον τῆς ὁδοῦ, καὶ τίς οἶδε πόσους καιροὺς ἀπολλύται, ἐκτός τοῦ ἀπολεσθέντος πρὸς αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐν Ἀμερικῇ, δὲν ἔχει τις ἢ νὰ καλέσῃ τοὺς messenger boys; εἶνε οὔτοι παιδία 14 μέχρι 15 ἐτῶν, λιαν ἀγχινοες, ἀποτελοῦνται ἐταιρίαν, καὶ διανεμόμενοι μεταξὺ πολλῶν γρα-